

Koppen die je recht aankijken

Door Irene Verhiel

BEELDENDE KUSHT • Ze schildert mensen die ze goed kent, zegt Marianne Delmee. Aan de museumwanden hangen portretten van de kunstenaars George Baselitz en Joseph Beuys naast filmster William Dafoe en tafelniskampioene Bettine Vriesekoop. Mijn hemel, zijn al die grootheden persoonlijke vrienden van Delmee? „Nee, voor, helemaal niet”, lacht ze, „maar doordat ik zo veel met hen bezig ben geweest, foto's van hen verzamelen en ze talloze nalen geschilderd heb, heb ik wel het idee dat ik die mensen heel goed ken.”

Nog zo'n vraag: zouden die beroemdheden blij zijn met de manier waarop Marianne Delmee hun neerzet? Waarschijnlijk wel met de portretten, misschien minder met het lijf dat de kunstenaars hen meegeeft. Delmee schildert namelijk allebei, zij het doorgaans op verschillende doeken. In eerste instantie gaat het haar om de koppen. Van een afstandje zien lie er nogal wazig uit, maar ga je dichterbij het doek staan, dan kijken de figuren je als naar doordringender aan. Vaak komt er op een ander doek ook een lijf aan te pas, magere, dwetsbare lijven, makkelijk net elkaar te verwisselen, poelnaakt ook, zonder dat het eigenlijk opvalt. „Bloot is zo universeel en dan hoeft je er ook

Mensen hebben Marianne Delmee uit Herkenbosch altijd gefascineerd. Zo zette ze George Baselitz, William Dafoe en Bettine Vriesekoop op het doek. Ga maar eens kijken in het Stedelijk Museum in Roermond.

niet over na te denken wat je iemand aan zult trekken.” Pas op haar veertigste begon de van oorsprong Brabantse Marianne Delmee, die al twintig jaar in Herkenbosch woont, aan de kunstacademie. „Het klinkt misschien sentimenteel, maar ik deed het voor mijn moeder, echt een oervrouw, om haar iets van mij te laten zien.” Daar stortte ze zich in eerste instantie op het expressionistische werk, totdat ze zichzelf ging afvragen wat ze nu eigenlijk wilde overbrengen. „En dat waren toch mensen, die koppen die je recht aankijken.” Ik was rond die tijd ook een keer in het Prado-museum in Madrid en daar zag ik werk van Goya en Velazquez. Zij schilderden destijds echte mensen en dat zijn ze nu nog steeds, er was niks ouderwets aan. Portretschilderen was dus helemaal geen gepasseerd station, zoals ik dacht.” Het was wel even slikken bij die omschakeling naar portretten, want „toen kon ik me niet meer achter een hoop verf verbergen en moest ik echt met de billen bloot.” Mensen hebben haar altijd al gefascineerd. Ze verzamelt sinds jaar en dag allerlei foto's

en knipsels uit tijdschriften van personen die haar intrigeren. Van Bettine Vriesekoop weet haar omgeving inmiddels wel dat zij dat een mooi mens vindt, „omdat ze zo'n sterke vrouw is die zich zo volledig durft te manifesteren”. „Dus als kennissen iets over Vriesekoop tegenkomen, tippen ze mij altijd en koop ik het tijdschrift waar ze in staat.” Maar er zijn ook andere helden. De eerste die Marianne Delmee op het doek zette, was de Duitse kunstenaar Georg Baselitz. „Die man is zo consequent radicaal en heeft zoveel humor. Bovendien maakt hij zulke vitale schilderijen. Over hem had ik ook mijn scriptie gemaakt, dus ik heb veel foto's van hem gezien, ook van toen hij een klein jongetje was.”

Toch schildert Delmee geen foto's na. Ze heeft de beelden in haar hoofd en maakt vervolgens haar eigen voorstelling, waarin ze vooral iets van de binnenkant van de persoon probeert uit te drukken. Dat leverde bij Baselitz een figuur op – overigens niet op de kop geschilderd zoals de kunstenaar zelf pleegt te doen –, die enig-

zins aan een concentratiekamp doet denken, geeft ze toe. En dat bracht haar weer op het idee om zijn lijf te schilderen, op een ander doek. „Kijk met zijn voet zo omhoog, dat maakt het speelser en past beter bij de humor van de man zelf.”

Ook Joseph Beuys en Daniel Dafoe kregen van haar een lijf mee. Beuys omdat ze zijn kop met de eeuwige hoed aanvankelijk niet te pakken kreeg, dus begon ze maar met het lijf. Pas na drie doeken verscheen toch de kop, zonder hoed. En Daniel Dafoe vindt ze een geweldige acteur, maar ook gewoon een mooie man. Stuk voor stuk verschijnen ze op meerdere schilderijen, „want een mens bestaat uit zoveel facetten dat hij nu eenmaal niet in een beeld te vangen is”.

Tegenwoordig wil Delmee weer liever meer figuren op een doek krijgen. „Eigenlijk wilde ik het beroemde Las Meninas van Velazquez schilderen, maar dat bleek iets te hoog gegrepen.” Dus heeft Delmee haar eigen Familie gemaakt en het is een bont, nu wel gekleed, gezelschap geworden dat je daar aankijkt. Rechts enkele figuren die zo lijken weggelopen uit de

schilderijen van Velazquez – alleen curieus is die ene met het hoofd van Baselitz –, terwijl links een veel moderner stel staat. Een kinderlijk figuurtje in het midden verbindt de twee groepen met elkaar, „afgekeken van een doek van Goya”, verklapt ze. En die hond? „Die komt van een foto uit Vrij Nederland.”

Wie er in de toekomst nog allemaal meer op het doek komen, Delmee heeft geen idee. Ze is een vlijtig kunstenaar, zeker vier dagen per week in haar atelier in de weer. Maar voordat ze daar begint, heeft ze er al een wandeling met de hond op zitten, elke dag, acht tot tien kilometer door de bossen.

„Als je er zo vaak komt, word je een met die bossen. Het is er zo prachtig, vooral in de winter als er een laagje rijp op de velden ligt en je hoort het knisperen. Dan weet ik: het is reeënweer en zie ik altijd wel een ree. Het bos geeft me rust, leert me relativieren. Ik ben niet meer op jacht, zit niet meer als een bok bovenop de haverkist en op de schilderijen en alles wat erop zou moeten. Ik geniet meer, forceer niks en dan komen de dingen vanzelf wel op het doek.”

Marianne Delmee exposeert tot en met 2 juni in het Stedelijk Museum Roermond, Andersonweg 4. Open: di-vr 11.00 tot 17.00 uur en za-zo 14.00-17.00 uur.